

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » —
četrt » 6 » 50
mesec » 2 » 20

V upravljalstvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » —
četrt » 6 » —
mesec » 1 » 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhajava vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 177.

V Ljubljani, v ponedeljek, 3. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Svedrci tu in tam.

Iz Milana.

Za pouk v kmetijstvu skrbi deloma že država, katera pošilja potujoče učitelje po deželi (cattedra ambulante). Ti učitelji razširjajo tehnično znanje kmetijstva. O kakem podobnem razmerju, kakor je med »Gospod. zvezo« in »C. kr. kmetijsko družbo«, tu ni govora. Naj bi se tak potujoč »ravnatelj« ali »tajnik« drznil reči besedo čez »konsume« ali »klerikalno falično organizacijo«, bi se mu slabo godilo. Njegova »cattedra ambulante« bi postala »cattedra corrente«. A to tudi pametnemu učitelju na misel ne prihaja, ker socialistične ideje so v narodno-gospodarskih ozirih že globoko segle v mišljenje ljudstva, in s tem se ni šaliti.

Poleg tega so tu »društva za razširjanje znanja modernega poljedelstva«.

A velika moč ni nikjer v teoriji, ampak v društvih, ki praktično segajo v življenje. In ta rastejo zdaj, kakor mlada drevesa po celi deželi v obliki gospodarskih zadrug.

Ako danes pregledamo latifundiarne gospodarstvo po celi Italiji, moramo reči, da je mogoča pomoč samo z družnim potom, in sicer v tako energični obliki, ki se skoro približuje socialnodemokratskim sredstvom.

Kdor je opazoval kmetijstvo med Milanom in Turinom, mora priznati, da je tu individualno obdelovanje majhnega posestnika postalo že nemogoče. Tu more konkurirati samo veleposestnik z armado suženjskega proletarijata, ali pa dobro organizirana družba. Rižna polja n. pr. morajo stati dva meseca pod vodo. Tu so pa z rižem obsejane pokrajine, večje kot cela gorenska stran. Kako more kmet, ki je posestnik majhne krpe zemlje, regulirati pritok in odtok vode? To more samo velika zadruga organizacija, ki dela enotno z velikimi sredstvi, ali pa mora kmet prodati zemljo in iti za delavca k veleposestniku.

Kanonik Portaruppi v Trevigliu je začel organizirati kmete v tem smislu. Skupni nakup, skupno obdelovanje s stroji in skupna prodaja — to je geslo teh velikih produktivnih zadrug, s katerimi izkušajo dvigniti katoličani propalega malega posestnika zopet do one gospodarske moči, da more živeti kot svoboden človek. Središče te organizacije je sedaj v Trevigliu s filialo v Milanu in po drugih mestih, kjer stavijo kmete svoje pridelke na veliki trg.

Konsumna društva so prodrli v tukajšnje pokrajine iz sosedne Tirolske. Trentino je klasična dežela »svedrcov«. Tu so ustanovili prvo konsumno društvo leta 1890, prvo raiffeisenovko pa l. 1891. Stvar je napredovala kakor ogenj v slami, in koncem leta 1902 je bilo v tridentskem delu Tirolske že 155 konsumnih društev in 122 kreditnih zavodov. Zdaj imajo v Tridentu veliko osrednje skladišče in centralno banko, tako da je centraliziran promet blaga in denarja. Ta organizacija pride na 439.000 prebivalcev. V konsumnih društvih je sklenjenih tam 20.000 rodbin s približno 100.000 konsumenti.

Izračunali so, da je ta zadruga organizacija ubogemu prebivalstvu koncem leta 1901 prihranila 1 $\frac{1}{4}$ milijonov kron. Svetokriški župnik Lovro Guetti († 1898) je prvi prišel na misel.

A denarna stran ni poglavitna pri teh zadrugah. Njih smotri so: organizacija proizvodnje in prodaje; omejevanje izseljeva-

nja; izkoriščanje velikih alpskih vodnih sil za zadruga industrialna podjetja. V resnici se v alpskih deželah že producira mnogo elektrike zadrugnim potom. Najživahnejši agitator za to gibanje je sedaj Lanzerotti.

V milanski nadškofiji je doslej devetdeset konsumnih društev, ki skoro vsa izvrstno prospevajo. In sicer so največji in najelegantnejši svedrci — častniki in višji uradniki, ki pa ne spadajo v »klerikalno organizacijo«. Častniki cele Italije imajo namreč zvezo »Unione militare«, katera ima po garnizijah svoje prodajalnice. Videl sem take prodajalnice v Veroni, Milanu, Turinu. To so elegantne palače, v katerih dobi častnik vse, kar rabi — od oprave do soli. In te prodajalnice so javne — vsakdo sme vstopiti v te salone in kupovati, jeli član društva ali ne.

Italijanski zakon namreč razločuje dvojna konsumna društva: Taka, ki omejujejo prodajo na svoje člane, in take, ki so hkrati javne prodajalnice. Seveda snujejo povsod društva druge vrste. In ta konsumna društva so v resnici nevarna malemu trgovcu, ravno tako, kakor veliki trgovec, ki s svojo konkurenco uničuje majhnega prodajalca.

Mislil sem si: Kaj bi pač naredil proti temu voditelj kranjske »inteligence«, ki tako preganja majhne, z revščino se boreče konsume ubožcev, a nima niti besede proti velikim tujim konkurentom, kateri duše njegove obžalovanja vredne volivce? Moj sklep je bil: Tu bi on sam bil svedro!

Gotovo je, da so taka društva mogoča le na podlagi napačne liberalne obrtne in kupijske svobode. Kakor imajo konsumenti popolno pravico, da si skupaj nakupujejo, kar koli hočejo, tako je pa tudi krivično, ako take zveze s svojim večjim kapitalom nastopijo v javni, svobodni konkurenci proti malemu trgovcu. Seveda liberalizem, kateri brani le svobodo, mora priznati tudi tem društvom popolno svobodo, saj so — delniške družbe!

Uprav tipično je obnašanje tukajšnjih trgovcev proti tem društvom. S tisto vneto in kratkornostjo, kakor marsikje drugod, so vlekli triumfatorski voz liberalizma. Kjer se je ustanovila kaka loža, so trgovci vednoma vsi vstopili v njo in zabavljali čez »klerikalizem«, da je odmevalo. Čez velike konsume častnikov in drugih »gospodov« se niso upali nič reči. A ko se je izvedelo, da je tuintam kak »klerikalec« začel tudi že vrtati, so poslali deputacijo k nadškofu z zahtevo, da naj »klerikalcem« prepove, snovati konsumna društva. Kardinal Ferrari jim je odgovoril, da on v to vprašanje ne more segati, ker prebivalstvu katoliškega mišljenja ne more zapovedati, kje naj kupuje. Naj skrbe gospodje, da javno postavodajstvo, do katerega cerkev sedaj nima nobenega vpliva, uredi obrtne razmere.

Bil je to edino pravi odgovor. Trgovstvo bi našlo edino pomoč na podlagi krščansko-socialnega programa, ki zahteva varstvo malega trgovca in obrtnika pred konkurenco velikega kapitala. A pri sedanjih italijanskih razmerah ni misliti, da prodre tak zakon — in svedrci bodo vrtali veselo dalje.

Volitev novega papeža.

Tudi volitev v soboto popoldne je bila brezvspešna. Ob 6. uri zvečer je bilo zbranih na trgu sv. Petra 10.000 ljudi. Stvari, katere so spustili v konklave, so jako skrbno

preiskali. Celo ribe so preiskali, predno so jih oddali v konklave. Ostanke kosil so razdelili mej reveže. Ob 6. uri v soboto zvečer je videlo obdobje iz dimnika nad sikstinsko kapelo vzdigniti se teman dim. Včeraj v nedeljo dopoldne in popoldne ste bili zopet volitvi, a novi papež tudi včeraj ni bil izvoljen. Vsak dan ste dve seji, ena ob 10 uri dopoldne, ena ob 4 uri popoldne. Vsaka seja traja dve uri.

Razna poročila.

Rim. Listi poročajo, da se ameriški kardinal Gibbons poteguje za kardinala Martinellija, katerega priporoča kot kompromisnega kandidata. Listi računajo, da je dobil pri prvi volitvi Rampolla 17, Vanuttelli 29 glasov, 14 glasov je bilo razcepljenih. Francoski kardinali so baje vsi glasovali proti Rampolli. »Giornale d'Italia« hoče kakor po navadi vse vedeti in pravi, da so razcepljene glasove dobili Oreglia, di Pietro, Caspelatro, Gotti, Agliardi in Svampa. Drugi listi zopet ugibajo, da je bila prva volitev sploh neveljavna, ker se razven Oreglia kardinali niso udeležili še nobenega konklava in lahko kako formaliteto opuste. Tudi volitev danes dopoldne je bila brezvspešna.

Rim. V vatikanskih krogih menijo, da se konklave ne bo raztegnil preko srede.

Rim. Na trgu sv. Petra je bilo včeraj celi dan silno živahno. Nasproti poročilom raznih listov se trdi, da se kardinal Lange-nieux dobro počuti. Glasom poročila »Voce della Verità« so došli že obilni darovi za spomenik Leonu XIII.

Rim. Listi poročajo, da so se mnogi zunanji kardinali izjavili proti Rampolli, češ, da je njegova politika proti Franciji bila preveč prizanesljiva in prejenljiva.

Prišlo je do accessa.

Rim, 2. avg. opoldne. Ob 11. uri 20 min. dopoldne se je dvignil danes dim iznad strehe nad sikstinsko kapelo. Kmalu nato se je pokazal nov dim, kar pomenja, da je prišlo do accessa.

Kardinal Herrera obolev.

V konklavu je obolev kardinal Herrera in mora ostati v svoji celici v postelji. Trije kardinali hodijo po njegov volivni listek. Kardinal Herrera je star 68 let.

Število oseb v konklavu.

V konklave je došlo 365 oseb, med njimi 62 kardinalov, 62 konklavistov, 62 mož nobelgarde, 62 komornih služabnikov, dalje 40 nadškofov in škofov, ki bodo oskrbovali konklavska opravila, 14 kuharjev in 20 delavcev. K tem so se pridružili še drugi funkcionarji konklava.

Nagrada zdravnikom.

Kardinali so priznali trem zdravnikom Leona XIII. 50.000 lir honorarja.

Zopet madjarska zmaga.

V soboto so se vršile daljše konference mej ogrskimi in avstrijskimi ministri glede rešitve prepornega sladornega vprašanja. Posvetovanj sta se poleg Körberja udeleževala oba finančna ministra. Pred sklepnim dogovorom je bil ogrski finančni minister v avdienci pri cesarju, ki je, kot se zatrjuje v ogrskih političnih krogih, povsem pritrdil stališču ogrske vlade, ker je Lukač s naglašal, da se predlogi, ki jih v svrhu poravnave razpora stavi avstrijski vladi, ne dotikajo ne nagodbenega zakona in ne Koerber-Szelovega dogovora. V resnici pa menda ne bo tako, ker poučeni dunajski krogi odločno trdijo, da pomeni taka rešitev prvo razpoko v nagodbenem dogovoru in naravnost nasprotuje členu prvemu carinsko-trgovinske zveze. In vključ temu se je udala avstrijska vlada in danes ali jutri se v dunajskem uradnem listu objavi cesarska naredba na podlagi § 14, s katero se odpravlja takozvani kontingentni zakon. Madjari so si torej na račun Avstrije zopet priborili novo zmago, ki bi se je brezdvomno veselilo vse ogrsko vladno časopisje, da Khuenova vlada ni zapletena v nove silno

kočljive afere. — O odstopu finančnega ministra Böhm Bawerka listi doslej še nič ne poročajo.

Vedno lepše.

Z znano umazano afero Dienes-Papp se je v petek popoldne jela pečati posebna, iz 15 članov obstoječa parlamentarna komisija. Predseduje jej poslanec Rohonzy. Iz prve seje se poročajo naslednje podrobnosti: Po obširnem poročilu poslanca opozic. Papp je bil zaslišan bivši reški guverner grof Szapary. Ta je oddal naslednjo izjavo: »S tem naznanjam cenjenemu odseku, da denar, ki ga je izročil Dienes, izhaja od mene. Podrobnosti mi niso znane in jih tudi ne želim izvedeti. Storil sem pa to radi tega, da se stori konec po mojem mnenju usodnemu ex lex stanju, (kaj ga neki to brigal), dalje pa tudi zato, ker sem prijatelj-sko udan ministerskemu predsedniku. Izjavljam pod častno besedo, da ministerski predsednik o tem mojem koraku absolutno nič ni vedel (?) ter da sem postopal popolnoma po svojem lastnem preudarku, ne da bi vlada sploh kaj vedela zato. Vsa dogodka v seji poslanske zbornice dne 29. julija sem o tem obvestil ministerskega predsednika ter mu obenem naznanil, da odlagam mesto reškega guvernerja. Dovoljujem si izreči obžalovanje nad tem dogodkom, ker se je po tej moji napaki žalila čast zbornice. Gospoda moja, s tem sem povedal vse.« To je znameniti zagovor Szaparyjev v prvi seji preiskovalne komisije. Izjava je seve sestavljena popolno v sporazumu z vlado. Predsednik komisije je stavil nato na Szaparyja več vprašanj, na katera je pa le deloma odgovarjal. Na mnoga vprašanja sploh ni dal odgovora. — S tem je bila zaključena prva zanimiva razprava.

Se večja presenečenja so prišla na dan v drugi sobotni seji. Pričela se je dopoldne ob 11. uri ter s presledkom dveh ur trajala do 10. ure zvečer. Zaslišani so bili najprej Szaparyjev upravitelj Henrik Ritter ter poslanca Olay in Fay in nekaj uradnikov deželne centralne hranilnice. — Poslanec Polonyi je najprej vprašal predsednika, zakaj Dienes je niso prijeli in mu le hočejo dati priliko, da pobegne. (Se je že zgodilo!) — Poslanec Olay je izjavljal, da te komisije ne priznava za kompetentno ter bo zadevo spravil v inkompatibilitetni odsek, kjer bo nastopil s štirimi pričami, ki bodo dokazale, da je grof Khuen vedel za to podkupovanje ter da se je izvedlo po njegovi krivdi. Če Khuen že prej ne odstopi, bo poslanec v tem odseku sam stavil zadevni predlog. Poslanec Polonyi hoče koncem seje dokazati, da je vlada sama pripomogla Dienesu do bega. — Tudi iz naslednjih pojasnil poslancev Olay in Fay sledi, da je ministerski predsednik bil prav dobro poučen o vsej aferi.

Nato je bil zaslišan poslanec baron Kaas. Ta je povedal novost, da se je na Reki občno govorilo, da postane Szapary trgovinski minister. Szapary je bil pred kratkim na Dunaju in ondi govoril z vodjo socialnih demokratov dr. Adlerjem, ta pa je potem priporočil ogrskim sodrugom, naj se dogovarjajo s Szaparyjem. Ta jim je zagotovil za slučaja dosege svojega namena večje koncesije, mej drugim odpravo socialistom sovražnih naredb ter več materialnih koristi. Kaj takega, pravi priča, grof Szapary ni mogel obljubljati kot zasebnik. Izvedelo se je tudi, da je bilo pripravljenih skupno tristotisoč kron za podkup petnajst poslancev. — Ob 3. uri je bila razprava prekinjena ter se je nadaljevala ob 5. uri popoldne. Predsednik komisije je mej drugim naznanil, da ni dobil v uradu niti Khuen niti pravosodnega pismeno, da ne pride k tej obravi, češ da ima posla drugje. Poslanec Polonyi je povedal, da sta bila poleg Dienes v tej aferi kot agenta neki Stoll in Deak, ki sta bila opetovano pri grofu Khueni. Ta jima je neki rekel, naj se v bodoče dogovarjata le s Szaparyjem. Die-

nes je bil v sredo mej sejo v parlamentu v zbornici in dobil od nekoga 100.000 goldinarjev za beg. Dotični gospod pa ni bil Szapary. Komisija sklene za ponedeljek povabiti še imenovana dva agenta, obenem pa predsednik naznanja, da je znani Ritter neznano kam izginil in je prišlo povabilo iz Reke nazaj. — Poslanec Lovaszy je v svoji izpovedbi citiral naslednje besede brata poljedelskega ministra, ministerialnega svetnika Daranyja: „Konec obstrukcije ni več daleč. Opozicija je bila plačana. Le škoda, da že preje nismo pričeli delati z denarjem.“ Zadevne priče so povabljene za danes.

Nadaljnja priča Veszi je pripovedoval o celi vrsti novih podkupovanj. Omenjal je pred vsem Khuenovo nakano, podkupiti njegov opozicijski list »Budaplo« z naročilom 1000 do 2000 izvodov in nakupom za 50 do 100.000 gld. akcij, potem pa popolno uničiti njegov list. — Nadaljni tek razprave je pokazal še več zanimivih poizkusov, s katerimi bi se pridobile gotove osebe in podjetja. Poslanec Sereš je nato obširno popisoval pripravo Dienesovo za beg ter njegovo pripovedovanje o Khuenovi skrbi zanj in za njegovo rodobino. Posredoval je pri njem Khuenov svak. Dienes je bil obveščen o celem Khuenovem načrtu, ki je obstal v tem, da se pridobi vsa najhujša opozicija in njeno časopisje. Posebno globoko je Khuenu ležal v želodcu poslanec Nessi, ki ga je hotel imeti za vsako ceno. Zasišanih je bilo na to še nekaj prič, ki pa niso izpovedale nič novega. Obravnava se je prekinila na danes.

Odstop ministra za Hrvatsko.

Pred kratkim imenovan minister za Hrvatsko in Slavonijo Tomažič je v soboto zvečer podal demisijo. Dotično prošnjo je izročil ministerskemu predsedniku. O povodu za nenadni odstop se iz Budimpešte poroča sledeče: V petkovi seji inkompatibilitetnega odseka je bila s petimi proti trem glasovom sprejeta resolucija poslanca Kubika, v kateri se daje ministru graja radi tega, ker povodom imenovanja za ministra ni odložil državnoborskega mandata in se še enkrat podvrget sodbi volivcev. Poročevalec v napominanem odseku je sicer po vladni želji zastopal popolno drugačno stališče, a je ostal v manjšini. To je dalo Tomažiču povod, da je odstopil. V ogrskih parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da je demisija le gola formalnost. Čudno je pri vsem le to, da zadeva že prej ni prišla v razgovor in da se je pojasnila ravno sedaj, ko je prišlo na dnevni red znano podkupovanje.

Atentat na ljudsko voljo.

Berlinski socialno-demokratski list »Vorwärts« prinaša v svoji predzadnji številki naslednjo senačno vest: Osnovana se je tajna organizacija, v kateri so razni veleindustriji in številni zastopniki vladnih liberalnih strank, ki delujejo v popolnem soglasju z vladno na to, da se odpravi splošna volilna pravica in s tem zada na eni strani socialni demokraciji, na drugi pa tudi centru občuten udarec. Javni voditelj te akcije je dr. A. Giesebrecht na Bavarskem, ki razpošilja na milijone najrazličnejših tiskovin in brošur, s katerimi naj bi se javnost pripravila na to presenečenje. V lažjo dosego namena se hočejo poslužiti predloga za uvedbo dnevnih državnih poslancev, ki bi bila bržkone nekakša koncesija za uslugo vladi. — No, razmerje v nemškem državnem zboru je sedaj že tako, da ta atentat ne bo lahko izvedljiv, razun če se to zgodi po razpustu državnega zbora.

Chamberlain grozi Burom.

Te dni je Chamberlain odgovarjal v angleški zbornici mej razpravo o proračunu na razna vprašanja tičočja se južne Afrike. Priznal je, da so navstale v južni Afriki nekatere potežkoče, za katere se ni moglo prej vedeti. Dejal je pa, da te niso provročene iz razmer mej Angleži in Buri samimi. On je skušal na vse načine, da bi te razmere zboljšal in da je sicer tudi, ako ravno še ne popolnoma, vendar deloma nekoliko dosegel. Chamberlain je dostavil, da je neobhodno potrebno, da se da transvaalske vladni na razpolago jako in številno vojaške moči. Ako se bo videlo, da pomirjevalna politika ne izda nič, potem se bo treba poslužiti orožja in treba bo izgnati iz domovine agitatorje in motilce miru. — Torej s topovi in bajoneti se bo tešil burški prazen želodec!

Iz brzojavk.

Kdo bo Khuenov naslednik? Opozicijsko ogrsko časopisje javlja, da Khuen ne bo čakal razsodbe parlamentarne komisije. Naslednik mu bo baje Apponyi ali pa Weckerle. — Odpuščenja morajo prositi v ogrski zbornici poslanci Ratkay, Hentaller, Fay, Poszgay in Nessi radi dogodkov dne

29. julija — Socialisti in Khuen Hedervary. Glasilo ogrske soc. dem. stranke izjavlja, da se soc. vodje Khuenu niso dali podkupiti, čeprav je Szapary pritiskal na nje na vse načine. — Sinovi kralja Petra so danes odpotovali iz Petrograda. — Rusko-nemška trgovinska pogodba. V soboto so odšli iz Berlinu v Petrograd člani komisije, ki bodo vodili z Rusijo pogajanja glede revizije trgovinske pogodbe. — Rusija in Kina. Ruski vojni minister je izjavil nekemu dopisniku pariškega »Figaro«, da je Rusija voljna odpoklicati iz Mandžurije vse čete razun onih ob železnici in bo Kini dovolila od slučaja do slučaja naseljevanje tujcev po vseh krajih, kjer ne bo ruskega vojaštva. Japonci in Amerikanci so baje s tem zadovoljni, ne tako pa Angleži, ki še vedno vztrajajo pri svojih zahtevah. — Položaj v Perziji je valed hujekanja mohame danske duhovščine silno kritičen. V Insdu so ubili 120 babistov. Uporniki hočejo deželo podarmiti sultanu.

Dnevne novice.

V Ljubljani 3. avgusta.

Zlato mašo obhajal bode v nedeljo, dne 9. avgusta ob 10. uri v kapiteljski cerkvi visokočastiti gospod kanonik Francišek Povše. Da bi ljubi Bog gospoda zlatomašnika ohranil žilega in zdravega na duhu in telesu še mnogo mnogo let, želé prav iz srca gotovo vsi, ki poznajo ljubeznivega in blagega gospoda kanonika.

Promoviranje. Gosp. Ferdinand Terkuš, notarski kandidat, ki je nedavno na višjem sodišču v Trstu napravil notarski izpit v vseh deželnih jezikih, s prav dobrim vspehom, bil je na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava.

Dijaška ustanova. L. 1875 na Črnučah umrli župnik č. g. Jožef Supin je zapustil kapital, o katerem je določil, da pripade dijaški ustanovi, kadar umre oseba, ki je imela do svoje smrti vžitek iz dotične svote. Sedaj bo znesek 10.000 kron oddan za dijaško ustanovo.

Prezentiran je na faro Poreč ob vrbskem jezeru čast. gospod župnik Anton Žak.

Umirovljen je podpredsednik dež. sodišča v Celovcu dr. O. Heiss.

Imenovan je ravnateljem na dekliški meščanski šoli v Celju gosp. Otmar Pražak, učitelj na ljudski šoli v Mariboru.

Solska vest. Definitivna učiteljica v Polhovem gradu gđ. Roza Pirkovič je imenovana za učiteljico v Ljubčnem na Stajarskem.

Iz ljub. škofije. Naučno ministerstvo je odobrilo sistemiziranje tretjega mesta duhovnega pomočnika v Skočjanu na Dolenskem, katerega dotacija bo vzeta iz sredstev Metelkove ustanove.

25letnica čitalnice v Šiški se je praznovala včeraj jako slovesno na natačeno polnem Koslerjevem vrtu ob naznanjeni udeležbi društev. Peli so zbori »Slavca«, »Ljubljane« in šišenske čitalnice, ki je nastopila z močnim zborom, v katerem se je posebno odlikoval gospod Betetta s krepkim svojim basom. Kakor čujemo, namerava »Dramatično društvo« poslati gospoda Betetta izobrazit se za opernega pevca. Šišenske rodoljubke, na čelu jim plemenita gospa Juvandičeva, so okrasile zastavo čitalnice s krasnim trakom, katerega so izgotovile Hrvatice v Zagrebu. Občinstvo je velezaslužni gospej Juvandičevi prirejalo burne ovacije. Slavnostni govor je krasno govoril gospod Josip Resman, povdarja joč, da čitalnica ni bila parada in plesišče, nego delo za narodno omiko in splošni kulturni napredek. Bal Bog, da bi govornikove besede: »Šiška je trdnjava slovenskemu imenu«, bile tudi vedno resnične in da bi se Slovenci v Spodnji Šiški že skoro zganili proti nameravani nemški šoli, da ne bo ob 25letnici čitalnice pričela se germanizacija na pragu Ljubljane! — Mladi šišenski »Sokol« je nastopil s svojo mlado četo. Zvečer so prizigali umetniški ogenj. Dolgo časa so se glasile v noč vesele slovenske popevke.

Umor in samomor. Strašen dogodek se je pripetil v bližini Maribora. Od svoje soproge ločeni Jakob Zivko, ki je poprej v Mariboru skupno s svojo ženo prodajal perutnino, sešel se je blizu mestne meje s svojo soprogo Margareto, pri kateri sta se nahajala tudi njen vnuk in zet. Mož in žena sta takoj prišla v hud prepir. Slednjič je potegnil soprog iz žepa samokres in ustrelil na svojo ženo ter jo smrtno ranil v prsa blizu srca. Potem je streljal tudi na vnuka in zeta, ki sta zbežala nazaj in pustila ranjeno žensko samo brez pomoči. Na svojem begu sta srečala orožniškega postajevodjo Ljubšo in nato v njegovi družbi

šla na kraj nesreče. Ko je morilec zagledal orožnika, ustrelil se je v glavo, pa se ni zadel dobro, in imel je še toliko moči, da je bežal do brega Drave. Prav ob robu brega sprožil je še enkrat samokres proti sebi in ker se je bil postavil tako, da je moral pasti v reko, odnesli so ga valovi Drave, v kateri je izginil brez sledu.

Kmetaki nemiri na Hrvatskem. V Stubici so se pojavili veliki kmetaki nemiri. Iz Varaždina je s posebnim vlakom došel eskadron ulancev. V okolici Varaždina je na mnogih krajih gorelo, tako v Kelemenu, Jerovcu in Jalzabetu. V poslednjem kraju je baronu Kuševiću zgorela vsa zaloga žita. Sumi se, da je bilo nalašč zažgano iz političnih motivov.

Ustrelil se je včeraj popoldne na travniku kakih pet minut od gostilne »pri cestnem Jožeku« v Vrhnem blizu St. Jurija ob Tabru zastopnik zavarovalnice »Janus« Franc Kavčič. V imenovani gostilni se je tedaj vršila veselica in občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Udeleženci, ki jih je bilo do 3000 so šuli, strel in videli Kavčiča, ko je padel na tla. Vzrok samomoru ni znan.

Občni zbor »Südmarke« bode letos dne 6. septembra v Slovenjem Gradcu.

V Beljaku se bo 5. t. m. poročil g. dr. Matko Potočnik o. kr. profesor na učiteljski v Mariboru z gđ. Julko Lapuš.

Povodenj v kamniški okolici. Iz občine Gojzd se nam piše: V petek, dne 31. julija t. l. zjutraj je potok Črna valed hudega naliva tako močno narastel, da je raztrgal svoje tesne bregove, tu odnesel kos zemlje, škarpo in polovico ceste, podsul njive, odnesel hlode, riže in jezove ter podrli tri mostove in vse brvi. Obenem pa so se vdiral od obeh strani plazovi zemlje v dolino in odnesli seboj dreve, njive z žitom in travnike. Tudi eno kašto za žito je odnesel plaz posestniku Matiju Kuhar v Suncuh. Žalosten je pogled na razdejano dolino. Stari ljudje pravijo, da je bila pred 50 leti ravno o Binkoštih enako huda povodenj. Ubogi ljudje! Največjo škodo imata oba Smrečnika, potem Logar in Jurček, Podlomšeki in Žagarji. Sploh pa so poškodovani vsi več ali manj.

Umril je v Celovcu bivši župan, hišni posestnik in lekarnar Anton Rupert. Zdelo ga je kap.

Železnica Celje-Velenje. V železniškem ministerstvu se je vršila v soboto konferenca radi prevzetja železnice Celje-Velenje v državno upravo.

Sedem dni brez jedi. Iz blaznice v Celovcu je pobeignil umobolni Jakob Oberössel. Dobili so ga skritega v senu. Sedem dni ni nič zavalil.

Poboj mej bratoma. V Langenfeldu na Stajarskem se je zidarski pomočnik Jožef Marot spril s svojo materjo, ker mu ni hotela izročiti zidarskega orodja njegovega očeta, ki se je nedavno pri Podsedri ubil. Ker je Jožef Marot hotel mater tepsti, prišel je materi na pomoč njegov brat Franc. Jožef Marot je šel nad brata s sekiro, a udarec je zadel mater na roko, ki je stopila mej brata. Franc Marot je udaril nato Jožefa Marota po glavi z železnim ročam s toliko silo, da se je vrč razletel v drobne kosce. Jožef Marot je nevarno ranjen.

Gledališča v Trstu. Posebna komisija je določila, da sme odslej v gledališče »Politeama«, kamor je doslej smelo 2800 oseb, sedaj samo 2300. V gledališče Fenice sme sedaj samo 1800 oseb, prej 2000. Uprave gledališč se bodo proti temu pritožile.

Pogrešanega pismonoša Rustija iz Trsta so že dobili. Nahaja se na opazovalnem oddelku bolnice za umobolne na Reki.

Irredenta. Tržaška občina se je hotela vdeležiti razstave v Vidmu na Laškem kot sekcija »Venezia e Julia«. Ker bi se s tem naslovom proglasila za italijansko posest, je tržaško o. kr. namestništvo prepovedalo tržaški občini vdeležiti se razstave. Namestništvo tudi ni odobrilo novega društvenega znaka laškega telovadnega društva v Trstu, ker so bile v znaku barve Italije rdeče, belo, zeleno.

Delavec ponesrečil. Čujemo, da je ponesrečil neki delavec na cesti med Bačo in Knežo.

Rajhenburški dijaki priredijo v nedeljo dne 9. avgusta t. l. ob 1/8. uri zvečer v restavraciji »Unschuld« veselico. Igra se: 1. »Pravica se je izkazala«. 2. »Eno uro doktor«. Po igri prosta zabava, ples, šaljivi prizori itd.

Stajerčevi pristaši, nameravajo svojo gnjilo stranko odslej imenovati »slovenska ljudska stranka«. Tako je »Stajerou« svetovala celjska »Deutsche Wacht«, ki meni, da se bo tako več slovenskih kmetov vsedlo na nemškutarske limanice.

Razpisana je služba ravnatelja na tukajšnjem učiteljski. Uloge do 25. t. m. — Razpisano je mesto poštnega odpravitelja na Bohinjski Beli.

Poroka. Dne 5. avgusta se poroč g. Stjepan Vuković, obč. blagajnik v Samoboru na Hrvatskem, z gospico Dragico Gostiševo, hčerko trgovca g. Mihaela Gostiša v Gornjem Logatcu.

Slovenci! Odbor družbe sv. Cirila in Metoda nam piše: Vabimo Vas k XVIII. veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda, ki bo v četrtek 6. avgusta t. l. v Litiji. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri 14. min. zjutraj. Začetek Božji službi ob 1/10. uri, začetek zborovanja v salonu g. Oblaka ob 1/11. uri. Po zborovanju skupni obed, za kateri naj se udeleženci do 4. avgusta t. l. zglaste pri odboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Litiji. Kuvert brez vina 3 K. — »Skupščinarji«, ki se hočejo udeležiti skupnega obeda 6. avg. naj takoj to sporočijo odboru litijske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Za trg. pomočnike ali trgovce. V nekem kraju na Kranjskem bi sposoben in podjeten trgovec lahko prevzel trgovino. Dober obisk trgovine mu je zagotovljen, ako bo postregel s poštenim blagom. Več pove uredništvo »Slovenca«.

Ljubljanske novice.

Občni zbor trgovske bolniške blagajne. — Magistratni zastopnik slovenski večini pokazal vrata!

Včeraj dopoldne se je ob veliki vdeležbi trgovskih pomočnikov vršil občni zbor trgovske bolniške blagajne. Slovenci so imeli tričetrtinsko večino. Slovenski trgovski pomočniki so krepko pokazali svojo zavednost in le obžalujemo, da kaj takega ne moremo reči o slovenskih trgovcih v Ljubljani. Mnogi, ki imajo sicer v strankarskem oziru vedno veliko besedo, so — pobeignili iz Ljubljane. Imena te pogumne gospode o priliki objavimo. Izmej nemških tvrdk se je s svojo navzočnostjo posebno odlikovala tvrdka Kastner, ki si naj nikar ne domišljuje, da jo bomo pardonirali, ako se bo vedno tako silila v ospredje narodnega boja. Gospodje pri tej tvrdki naj bi pomislili, da žive od slovenskih kramarjev in da zato nimajo povoda ovirati, da bi prišla slovenska večina v trg. bolniški blagajni do svojih pravic.

Občni zbor je otvoril društveni predsednik I. C. Mayer. Letno poročilo je občni zbor odobril. Iz letnega poročila posnemamo: Bolniški sklad je znašal koncem l. 1902 89.451 K 46 v., podporni oddelek pa je imel koncem l. 1902 143.910 K 88 v. L. 1902 je došlo 781 dopisov. Koncem leta je bilo častnih članov 6, podpornih 26, rednih 520, vajencev 2 skupaj 574. Tekom leta je prijavilo 152 članov svoje obolenje. V 143 slučajih se je zahtevalo povračilo zadevnih stroškov. Skupni stroški za bolniško podpore in za pogrebno znašajo 12.736 K 48 v. Tekom leta so umrli štirje društveniki.

Občni zbor je nadalje odobril mesečne podpore onemoglim društvenikom. Zvišala se je podpora g. Vogtu na 50 K. Nemška nestrpnost se je pokazala posebno pri predlogu o podpori bivšemu trgovcu Nemcu g. Karingerju, ki je prišel v tako žalosten položaj, da mu je treba društvene podpore. Odbor je predlagal, naj se mu takoj da 50 kron na mesec. G. Trček je predlagal, naj se tudi Slovencema gg. Tribuču in Petanu da po 50 kron, ako se mesečnih 50 kron da Nemcu. G. Treven je zagovarjal odborov predlog, češ, da je g. Karinger mnogo storil za društvo pri plesih, drugi pa za društvo niso nič storili. Gosp. Hlebs je prav umestno povdarjal, da se vender pri takem dobrodelnem društvu ne sme razločevati, kdo ima več zaslug, ampak merodajno mora biti, kdo je potreben. G. Petrič je toplo podpiral predlog g. Trčka, katerega pa ni dal predsednik na glasovanje, češ, da se je za podporo g. Tribuču in g. Petanu že prej glasovalo. Ta nestrpnost nemškega predsednika je povzročila, da je predlog odborov o podpori g. Karingerju v toliko propadel, da bo g. Karinger dobival mesečno samo 30 kron. Zahvali naj se za to nestrpnosti nemških društvenih odbornikov, ki niso privoščili dvema onemogloma slovenskima članoma podpore v isti višini.

Pri samostojnih predlogih je g. Vrtnik osvetlil krivico, katere se mu je storila, ko je poslal v društveno pisarno račun o stroških svoje bolezni. V pisarni je društveni uradnik bil skrajno surov in je trdil, da ni zadostno, da se je javil ustmeno, ker bi se moral javiti pisмено, a tega pravila ne zahtevajo. Uradnik ga je v pisarni posoval. Nadalje je osvetlil postopanje odborov napram g. Polaku, knjigovodji pri g. Čudnu, ki je moral 3 mesece čakati za sprejem. Dolgo časa je odbor »proučeval«, ali je g. Čudna prištejati trgovcem ali ne. Ko je že imel g. Polak zdravniško zadržilo, da je zdrav, poslali so ga še k nemu zdravniku, na dotični listini pa so naredili v društveni pisarni znamenje za zdravnika. —

ni sprejel v društvo uslužbencev kreditne banke, enega uslužbenca Mayerjeve banke pa je sprejel, ker je Nemec. Predlagal je: Sedanjega društvenega uradnika naj se od-slovi, uradnike kreditne banke naj se sprejme in predsednik naj pove, kaj pomeni ono znamenje zdravnik.

Predsednik je dejal, da je gosp. Vrtnik pred 8. dnevi poslal odboru samo nekoliko skicirane svoje predloge, ni jih pa definiral, zato jih ne da na glasovanje, ker jih v po-pravih določenem roku ni izročil definira-ne odboru. Gosp. predsednik je razpravljaj, da njegov zavod ni banka, o znamenjih zdravniku pa se mu ni zdelo vredno niti reagirati, ker po mnenju sedanjega vega-mogočnega odbora menda noben član na običnem zboru nima pravice zahtevati po-jasnili. Dejal je, da je vsa stvar odborova, kakor tudi zadeva z društvenim uradnikom. Zaman je bil ugovor, da se v pravilih glasi, da je tudi delokrog običnega zbora sklepati o predlogih, katere stavijo društveniki.

Zastopnik magistratne obrtne oblasti dr. Zarnik je dejal, da predlogi niso bili pravi-lno naznanjeni odboru, zato se sedaj ne more o njih glasovati; ker pa pravila go-vore, da ima obični zbor pravico se tretji-no glasov določiti, kedaj in kje se razpra-vlja o tem, lahko obični zbor danes do-loži razpravo in glasovanje. Predsednik tega ni hotel razumeti in ga je moral poučiti g. Luckmann. Pri glasovanju je večina dolo-žila, naj se zadeva takoj razpravlja, a na gla-sovanje pa predsednik predloga le ni hotel dati. Predsednika je v tem podpiral g. Luckmann, češ, da ima obični zbor le določiti, kedaj naj se vrši nov obični zbor, ki naj izvrši glasovanje. G. Treven je šepe-tal z dr. Zarnikom in g. Zarnik je naenkrat spremenil svoje mnenje o interpretaciji be-sedila, da ima obični zbor „zu bestimmen ob und wann der Antrag in Verhand-lung zu nehmen ist“, ter se je izjavil, da je pri sestavljanju pravil g. Treven mislil, kakor pravi g. Luckmann, zato prekliče svo-jo prvotno interpretacijo dotičnega pravila! Zborovalci so začudeni gledali tega zastop-nika obrtne oblasti, kateremu ni merodajno besedilo paragrafov, ampak mnenje nem-škutarskega g. Trevena! Se Nemci so se ču-dili g. dr. Zarniku, da se prostovoljno tako blamira!

Izjava g. dr. Zarnika je seve kakor nala-šč prišla predsedniku. Slovenski člani so hrupno protestirali proti takemu postopanju. G. Svetic je nato predlagal, naj se rešitev predlogov prepusti novemu odboru, kar je bilo sprejeto.

Omeniti moramo še, da je tudi gosp. Baumgartner jako srdito zastopal ono interpretacijo, katero sta razlagala g. Luck-mann in Treven, in je nesramno nabrušil slovenske člane z »junge Elemente«, kar je vzbudilo precej viharja. G. Baum-gartner je zopet pokazal svojo skrajno nemško zagrizenost. G. Treven je opravičeval postopanje odborovo, ko je pa g. P. Magdič mu hotel odgovoriti. On je vzel predsednik besedo in upil: »Novih predlogov se sedaj ne stavi!« Nič ni po-magalo, da je g. Magdič zatrjeval, da hoče le g. Trevenu odgovoriti in da ima isto pravi-co govoriti na običnem zboru, kakor g. Treven, predsednik je ostal pri svoji na-silnosti.

G. Trček je izrekel željo, naj se zo-pet prirejšajo trgovski plesi eno leto v »Na-rodnem Domu«, eno leto pa v kazini. G. Terček bi si lahko prihranil predlog, naj Slovenci hodijo plesat v kazino. Nevtralna tla so n. pr. »Mestni Dom«, kamor naj Nemci pridejo na zabavo, ako hočejo, ali naj pa ostanejo doma.

Na to se je pričela volitev. Sijajna slovenska večina je bila zagotovljena. Nem-ški skrutinator g. Elbert je nervozno stop-čkal sem in tja. Nakrat se zopet dvigne g. dr. Zarnik in izjavi, da volitve ne smatra za veljavno, ker ne more vedeti, ako ni kdo oddal dve glasovnici. Opoznamiti je, da je dr. Zar-nik lahko gledal, da se to ni zgodilo.

Navzoča slovenska večina je protesti-rala. Nemci so se hvaležno smehljali dr. Zarniku, ki je nato ječal, »da bi se člani moralo z imenom klicati k volitvi«. V ta namen pa bi se lahko z volitvijo počakalo toliko časa, da bi iz društvene pisarne pri-nesli društveno knjigo, kar bi lahko g. dr. Zarnik uredil že začetkom običnega zbora. G. Rebek je predlagal, naj se ime vsa-kega volivca zapiše, nakar se lahko pozneje konstatira, da se volitve udeležujejo res samo člani. G. dr. Zarnik ni hotel nič ve-deti o tem, da bi se volitev takoj izvršila, in predsednik je hitel izjaviti, da na pred-log dr. Zarnika zaključuje obični zbor in da bo za volitev razpisal nov obični zbor. Mej slovenskimi člani je nastalo nepopisno ogor-čenje. Dr. Zarnik je klical Slovence: »Se-daj je obični zbor zaključen, odstranite se iz dvorane«.

Tako je bil razbit včerajšnji obični zbor, na katerem se Slovenci imeli veliko sigurno ve-dino, po krivdi zastopnika ljubljanskega magistrata. Noben heilovski za-stopnik ne bi tako postopal,

kakor dr. Zarnik. Ne vemo, kaj je dalo povod dr. Zarniku iti tako na roko Nemcem in nastopiti proti slovenski večini na način, kakor se niti Nemci niso upali. Nemci so sami bistro gledali, da bi se ne zgodila od slovenske strani nobena nepra-vilnost in umešavanje dr. Zarnika je bilo popolnoma nepotrebno. Ko so Nemci zado-voljno stopicali od običnega zbora, dejali so, da bodo sedaj poklicali k volitvi člane iz Celja in iz drugih nemških mest ter da bo odbor sprejel veliko število novih nemških članov.

Takim spletkam proti slovenski večini je odprl pot zastopnik magistratov! Slo-venski odborniki naj pazijo, da prekrizajo nemške namene, in naj tudi skličejo nemški odborniki sejo v nedeljo popoldne, kakor nameravajo v nedeljo, da v nedeljo popo-ludne slovenskih odbornikov ne bo k seji. Slovenski trgovski pomoč-niki na deželi pa naj se pri-pravijo na pot v Ljubljano, da na novem običnem zboru Slo-venci pokažejo, da hočejo biti gospodarji v svojem društvu, ne pa hlapi par zagrizenih nemškutarjev, ki so tako predrzni, da si upajo na običnem zboru Slovence psovati! — Imena nemških kandidatov bomo priobčili, da bodo obični-stvo poznalo ljudi, ki slovenski večini ne privoščijo pravice.

Poročil se je včeraj g. Jožef Gortin-čar star. z gđ. Katarino Brate. Mnogo sreče!

Samomor. Anton Fijavš, prostak pri 8 kompaniji brambovskega pešpolka št. 27, se je včeraj popoldne v vojašnici na Pol-janskem nasipu ustrelil. Vzrok samomora še dosedaj ni znan. Ustrelil se je na ta na-čin, da si je nastavil puško pod brado in jo sprožil z nogo. Kroglja je prodra skozi glavo, nesrečnež je bil takoj mrtev. Vojaki so slišali strel, a niso mogli takoj v sobo, ker se je bil Fijavš v sobo zaklenil. Morali so vrata s silo odpreti. Doma je bil Fijavš v Ločah pri Konjicah.

Koncerti. Društvena godba koncertuje danes 3. t. m. v restavraciji g. Perlessa. Za-četek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. — Koncert godbe na lok pod vodstvom kapelnika g. Ferdo Majcena vrši se danes ob 8. uri zvečer na vrtu restavracije »pri Fantini-ju«. Vstop prost.

Tatvina. Včeraj popoldne med 4. in 7. uro je bilo uradniku g. A. S. iz nje-govega stanovanja v Ključarskih ulicah št. 3, II. nadstropje, ukradenih iz zaprte omare 28 kron denarja. Tat je moral biti s hišni-mi razmerami dobro znan.

Iz gostiln. Gostilničar g. Avg. Zajec se je preselil na Rmsko cesto št. 24. Opo-zarjamo na današnji njegov inserat. — Bivšo Vospornigovo restavracijo v Gosposkih uli-cah sta prevzela gospa Ana Miholič in g. Štefan Miholič.

Napad na cesti. Ivan Cimerman, posest-nik v Slapah prepejal je danes ponoči neki ljudi v mesto. Domov grede sta ga na Pol-janski cesti vstavila tesarski pomočnik Peter Anžič iz Stepanove vasi in neki pleskar in zahtevala od njega, da ju pelje v Stepanovo vas. Ker Cimerman ni hotel tega storiti, ga je začel Anžič pretepatati in ga je tudi vr-gel na tla da se je na glavi poškodoval.

Na električni železnici se je v soboto popoldne pripetila nesreča Mariji Hrastar; šla je po hodniku po Poljanski cesti tik proge električne cestne železnice, ko se je blížal električni voz. Hrastarjeva je stopila tik pred vozom s hodnika in voz jo je vr-gel na hodnik nazaj, da je padla in se na levi roki in na čelu poškodovala.

S steklenico po glavi. Karol Konec, hlapec v gostilni pri kroni je bil včeraj zvečer pri nekem pretepu v sp. Šški nad desnim odesom ranjen. Neki Reininghausev hlapec vdaril ga je z literko steklenico po glavi.

Nemirneži. Dolenčevi hlapi v Prečnih ulicah št. 4, delajo ponoči in po dnevu na dvorišču tak nemir, da se vsa okolica te hiše pritožuje. V noči od sobote na nedeljo so hlapi celo noč kričali in se pretepatali med seboj, včeraj dopoldne pa sta se spet prepirala in pretepatala hlapi Franc Podr-žaj in Alojz Rikar. Sosedji so poklicali poli-cajo, da je naredil mir in pretepača odvedel v zapor.

Vol splašil. Na Poljanski cesti se je v soboto popoldne posestniku Francu Brezo-varju iz Bizovika splašil vol električnega voza. Vol je dirjal z vozom po Poljanski cesti in je Brezovar padel z voza in se na glavi in na levi roki poškodoval.

V Ameriko. Dne 1. t. mes. odpeljalo se je 110 oseb v Ameriko, dne 2. tega mes. pa 54.

Na kolodvoru najdeno. V minolem tednu so bile na južnem kolodvoru sledeče reči najdene: 2 palici, 2 dežnika, 1 črn trd mošk klobuk, 1 kukalo, 1 bel žensk klobuk in škattja s cigareti.

Tatvina. Hlapcu Petru Černetu na Ma-rije Terezije cesti št. 16 je včeraj skušal neznan tat iz sobe vzeti, kjer spi, denarnico, v kateri je imel 30 kron.

Izgubljeno. Josipina Čuden, žena hiš-nega posestnika in urarja, je izgubila na poti od Mestnega trga po Špitalskih in Pre-šernovih ulicah do Dunajske ceste briljant, vreden 80 kron. — Uradnikova žena Franja Sabel, stanujoča na Dovozi cesti št. 2., je izgubila 1. t. mes. neznan kje v mestu zlato verižico z obeskom. — Jera Rogelj iz Spodnjega Bernika je izgubila včeraj popo-ludne na poti po Franciškanških ulicah, Mi-klošičevi cesti, Predilnih ulicah in po Du-najski cesti do topničarske vojašnice denar-nico, v kateri je imela dva bankovca po 20 kron in nekaj drobiža.

Tatvina pred 26. leti. Prodajalka slaščic Helena Nemeč je dobila včeraj popoldne pri svojem štantu na Marijinem trgu zavitek, v katerem je bilo 1 K 20 vin. denarja. Na liatku je zapisal pošiljatelj, da jej je pred 26. leti vkradel 60 krajcarjev in da ga je sedaj začela peči vest in da jej pošilja valed tega denar nazaj. Mož se je pozno skesal.

Tujci v Ljubljani. Meseca julija došlo je v Ljubljano 2325 tujcev (45 več kot prejšnji mesec in 425 več kot v istem mesecu pre-teklega leta. Od teh se jih je nastanilo v hotelu: Pri »Slonu« 702, pri Maliču 480, pri Lloydju 288, pri južnem kolodvoru 200, pri Štruklju 145, pri »Bavarskem dvoru« 50, pri Grajzarju 37, pri »Avstrijskem cesarju« 103, v ostalih gostilnah in prenočiščih pa 340 82 izmed teh tujcev je bilo iz zunanjih držav.

Kazne stvarl.

Najnovejšo od raznih strani.

Povodnjina Bavarskem. Iz gorovja, vzlasti iz vzhoda in jugovzhoda, prihajajo vesti o povodnjih. Na velikem Achenu in dotokih biemskega jezera je jako hudo. Vodovje nosi debela in les. Mnogo potov in cest je razdrtih. V Passau naraščata Do-nava in Aniza jako naglo. — Italija mirovni sodnik. Obmejenje kralje-stva Barodse, radi katerega sta v prepiru Anglija in Portugal, je prepuščeno mirovni razsodbi Italije. — Nesreča na že-leznici. V Tiflisu je skočil s tira tovorni vlak valed zlobnega odstranjenja jedne trač-nice. Dve osebi ste bili ubiti, tri ranjene. — Velik štrajk v Barceloni. 66 de-lavskih društev v Barceloni, med temi or-ganizacije plinovih delavcev, težakov v pri-stanišču in železniških uslužbencev, je iz-dalo do delavcev poziv, naj z 2. avgustom stopijo v štrajk in se udeležijo velikega ta-bora, ki bo dne 2. avgusta. Vlada je pre-jela od prefektov v Cordove, Cadix, Seville in Coruna neugodne vesti glede general-nega štrajka. Vzlasti za Barcelono so dolo-čene jako ostre odredbe. — Velik po-žar. V občini Pöschl na Ogrskem je požar vpepil 20 hiš s stranskimi poslopji. V pla-menu je zgorela tudi neka stara žena. — O velikih povodnjih se poroča iz Solnograškega. V raznih krajih je voda od-nešla hiše. Na raznih krajih je voda razdrla železniški tir. — Obesil se je v Vidmu bivši duhovnik Biasutti, kateremu je škofj-stvo prepovedalo brati mašo, ker se mu je mešalo. — Masagani izdeluje sedaj štiri opere: »Marija Antonijeta«, »Frou Frou«, »Vestilia« in »Stella«. — Potres so ču-tili 26., 27. in 28. julija v Albanolu provin-cija Granada. — Roparji so v Maroku napadli trgovsko družbo iz Tnata, oropali 50 velblodov in 12 članov družbe ubili. — Sava narašča v Zagrebu. Oblast je odredila varnostne naprave. — Ru-munski kralj Karol, ki pride dne 8. avgusta v Gastein, bo 9. in 10. avgusta pri našem cesarju v Ištu. — Preten-dent Bu Hamara je, kakor se poroča iz Tangerja, podlegel ranam, katere je do-bil v boju. — 150 oseb ranjenih. V Perthu so imeli tekmovanje cricket igral-cev. Neki oder z igralci se je podr. Ena oseba je ubita, 150 ranjenih. — Brata zastrupila. V vasi Rivica na Hrvat-skem je kmetica Kosana Ciril zastrupila svo-jega tri mesece starega brata, ker ji je bil radi dedščine na poti.

Novice iz Amerike.

§ Slovenec ubodel Slovenca. Iz Clevelanda se poroča: Zopet se je izvršil med nami zločin, ki je na sramoto celi slo-venski koloniji v Clevelandu. Na Keiper St. pred gostilno J. Jenca je Franko Leskovic zabodel rojaka John Komidarja v srce, da je bil takoj na mestu mrtve. Prepri se je pričel v zgoraj omenjeni gostilni. Gostilničar J. Jenc je prepircalcem pokazal vrata. Ko je Komidar prišel skozi vrata, ga je Leskovic zagrabil in z jednim ubodljajem umoril. Zločinec in njegovi tovariši so nato zbežali, umorjenega Komidarja je pa gostilničar par minut pozneje našel na cesti mrtvega. Po-liscija je takoj pričela iskati morilca ter ga je našla skritega v neki hiši na voglu Mea-dow in Main St. Nesrečni rojak Komidar je stanoval na 36 Keiper St. Bil je v Ame-riki še-le dobro leto. Edini brat umorjenega je dve uri po pogrebu prišel v Cleveland iz stare domovine in k sredi valed preobitega dela ranjki še ni bil pokopan na grobišču ter ga je mogel še preje videti. Brat je bil

kajpak ves obupan. Janez Komidar je bi 30 let star, neoženjen, doma iz Markovca, fara Stari trg.

§ Slovenski župnik — delavec. Li-sti v Čikagi navdušeno proslavljajo ondot-nega slovenskega župnika Janeza Kranjca, ki se je s toliko gorečnostjo zavzel za zi-danje ondotne slovenske cerkve, da je s tem dal vsem najlepši vzgled. Župnik Kranjo je sam opravljal težaška dela za zgradbo slo-venske katoliške cerkve. Siromašna cerkvena občina mora štediti s streški za zidanje. Tu je pa šel župnik sam s krampom, lo-pato in samokolnico kopat obsežno zem-ljišče. List »Illinois Staats Zeitung« objavlja pesem, v kateri proslavlja župnika Kranjca. Angleški listi so objavili sliko čast. gosp. Kranjca.

§ Velikanska nesreča v Ameriki. Iz New Yorka poročajo, da se je v Portlandu zgodila strašna nesreča. Množica ljudi je na mostu preko reke Villamette gledala nekega moža brez rok, ki je plaval v vodi. Most se je podrli in nad 100 ljudij ie padlo v vodo. 50 oseb pogrešajo. 25 oseb je težko ranjenih.

Naš cesar odstopi?

Ameriški listi poročajo: Iz dobrih virov se trdi, da namerava cesar Franc Jožef od-stopiti. Položaj se je v Avstro-Ogrski jako poostiril. Valed obstrukcije na Ogrskem je ministerski predsednik Khuen-Hedervary za-hteval od cesarja, da naj razpusti ogrski zbor. Cesar se je temu odločno uprl. Pri-dejal je, da odstopi, če se težkoče v dveh tednih ne rešijo. Velika resnoba, s katero je poudarjal te besede, priča o njegovi neomah-ljivosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Volitev novega papeža.

Rim, 3. avgusta. Včeraj v nedeljo je ob 10. uri 40 minut gost črn dim iz dimnika nad sikstinsko kapelo ozna-njeval, da je bila tretja volitev brez-vspesna. Zvečer ob 6. uri 27 min. je bila tudi četrta volitev brezvspesna. Z ozirom na to je dejal neki član itali-janske vlade, da se da iz tega sklepati, da sedaj ne bo izvoljen kak kardinal, ki je pri prvih volitvah dobil veliko glasov. Sedaj je po zatrdilu tega diplo-mata skoro izključeno, da bi postal pa-pež Rampolla, Oreglia ali Vanutelli. Kardinali se bodo morali zediniti za kakega kompromisnega moža, kateri je Di Pietro ali Capecelatro.

Rim, 3. avgusta. Pogled na trg sv. Petra je bil včeraj proti večeru ve-ličasten. Množica nad 50.000 oseb je popolnoma napolnjevala trg sv. Petra od cerkvenih vrat preko stopnjice do cest, iz katerih so prihajali še vedno ljudje. Množica je bila mirna ter se je razgovarjala z vojaki, ki stoje na trgu sv. Petra na straži. Posebno živahno so ljudje razpravljali o Vanutelliju, Got-tiju in Sartu, ki so ljubljenci Rimcev.

Rim, 3. avgusta. Današnji opolu-dnevni listi zatrjujejo, da je dobil pri prvi volitvi Rampolla 24 glasov, pri drugi 19, pri tretji 15. Po zatrdilu li-stov je njegova volitev izključena. Va-nutelliju se glasovi jako počasi množe in je tudi skoro izključena njegova iz-volitev. Včeraj je baje dobil kardinal Agliardi 14 glasov.

Rim, 3. avg. (C. B.) Ob 11. uri 16 min. dopoldne se je dvignil iznad strehe sikstinske kapele črn dim. Na trgu sv. Petra je bilo zbranih do 2000 ljudi.

Rim, 3. avgusta. Listi poročajo, da se je Lapponi izjavil, da sta kardi-nala Langenieux in Herrera že ozdra-vela. Kardinal Cretoni je boln na mo-čni nevrasteniji. Po noči je na vsak način hotel iz konklava. Le s težavo so ga pregovorili.

Zlata sveta maša preč. g. kano-nika Ant. Hajšek.

Slov. Bistrica, 2. avg. Kdo more prešteti roke, ki se urno gibljejo, da bi spravile cerkev, župnišče in cerkveni trg za jutrajšnji slavnostni dan v praz-nično obleko! Od vseh strani že priha-jajo p. n. gostje preč. g. zlatomašniku čestitat. Peveci se vadijo za nocojšnjo podoknico in za jutrajšnjo svečanost. Za slavnostni obed se kinči 26 m. dolga

in 6 m. široka utica, z zelenjem opletena in s prepomenljivimi napisi in orjaškimi venci odičena. S zvonika se sliši mlo pritrkavanje jasnih zvonov, z griča nad cerkvijo pa mogočno gromenje topičev vabi župljane in njihove sosede na jutrišnji praznik v Slovensko Bistrico. Po današnjih pripravah in po došlih naznanilih je soditi, da bode jutri tukaj praznik, kakoršnega slovenski Štajar še ni videl.

Slovenja Bistrica, 3. avgusta. Pri sijajno vspeli slavnosti Hajšekovi je pridigal kanonik Voh; prisotnih 82 duhovnikov, med njimi trije prelati, bisernomašnik Zabukovšek, trije zlatomašniki. Vlado je zastopal komisar pl. Lorang. Iz celega okraja nebrojno ljudstva, ki časti osivelega narodnega in dušnega voditelja svojega.

Budimpešta, 3. avgusta. Hrvatski ban grof Pejačević se je včeraj mudil tu.

Budimpešta, 3. avgusta. Splošno se sodi, da je Khuen Hedervary dogospodaril. Weckerle in grof Tisza sta poklicana v Iši k cesarju, kar je znamenje, da demisija Hedervaryjeva ni več daleč. Opozicija zahteva, da grof Szapary odloži čast kraljevega tajnega svetovalca.

Zagreb, 3. avgusta. Pred sodiščem se je vršila obravnava proti uredniku „Prijatelja Naroda“ Teodorju Crnkoviću, ki je bil tožen prekršenja tiskovnega zakona. G. Crnković je oproščen.

Petrograd, 3. avgusta. Iz Perzije se poroča, da je bilo v Japahanu izgnanih 3200 babistov, ker so se oblasti bale, da jih bo prebivalstvo pobilo.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi.	Nebo	Podlaga + 24 ura + 1 mm.
1	9. zveč.	738.6	16.0	brezvetr.	jasno	
2	7. jut.	740.3	11.6	sl. jug	megla	0.0
2	2. popol.	737.7	24.8	sl. jz.ah.	jasno	
2	9. zveč.	736.3	17.3	brezvetr.		
3	7. jut.	734.8	14.0	sl. sever		0.0
3	2. popol.	732.1	25.6	sr. jz.ah.	pol obl.	

Srednja temperatura sobote 15.8°, normale 19.7°
Srednja temperatura nedelje 17.9°, normale 19.6°

Učenec

se sprejme takej v tovarni za kruh in pecivo **J. J. Kantza** v Ljubljani, Rimska cesta št. 16. 987 3-3

ALOJZIJ LUZNIK
na Vrhniki pri Ljubljani preskrbuje dobre **harmonije**
domačega in ameriškega sestava, glasovirje in pianine. 264 88
Daj se tudi na obroke!
Na zahtevanje se pošilja cenik brezplačno.

Prodaja iz konkurznega sklada.

Iz konkurznega sklada bivšega trgovca g. **Matije Menič**, iz Št. Jarneja na Dolenjskem se proda celotno skladišče trgovskega blaga, obstoječe iz specerij, skega, galanterijskega in manufakturnega blaga, toda brez jamstva konkurzne mase. Zaloge cenjena je sodno na 8970 K 64 v in se proda en bloc tistemu, kateri bode največ ponudil, toda ne pod cenilno vrednostjo.

Kupci naj blagovolijo podati svoje ponudbe do

1004 2-1 **8. avgusta 1903**

dopoldne ob 10. uri, pisмено na roki **dr. Josipa Kušarja**, odvetnika v Ljubljani, **Vegove ulice** št. 6 kot sodno izkazanega zastopnika upravitelja konkurznega sklada. S ponudbo je položiti varščino 900 K. Konkurzno upraviteljstvo si pridrži pravico ponudbe v 8. dneh odobriti ali odkloniti.

Inventarni zapisnik je na odled pri c. kr. okrajnem sodišču v Kostanjevici oziroma pri podpisnem v Ljubljani, Vegove ulice št. 6.

Dr. Josip Kušar.

Nakup in prodaja
vsa vrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. — Promose za vsako krebanje.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Zahvala.

1003 1-1
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so povodom boleznj prerano mi umrle so-proge gospe

Karoline Franz
roj. **Jutraš**

isti z obiski in tolažili olajševali bridko trpljenje, izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Ob enem se zahvaljujem za darovane vence in za spremstvo k zadnjemu počitku ranjkeem vsem udeležnikom. Zlasti pa čast damam, gg. uradnikom, meščanom, c. kr. orožnikom, c. kr. finančni straži, slavni požarni brambli, in slavni mestni godbi.

Mesto vsake druge zahvale.

Metlika, dne 30. julija 1903.

Jakob Franz.

Služba kuharice - gospodinje.

Podpisano vodstvo išče žensko, katera bi bila sposobna: za učence in posle kuhati, kruh peči, v mlečni kleti in svinjarij gospodari. Znati mora slovensko dobro pisati in tudi dobro računati. Na pomoč sta jej dve dekl. kuhinska in hlevska.

Plača znaša 40 kron na mesec.

Služba je nastopiti s 1. septembrom t. l. Dotične prošnje pošljejo naj se podpisnemu vodstvu do **15. avgusta t. l.**

Vodstvo kranjske kmetijske šole
na Grmu pri Rudolfovem,
dné 27. julija 1903.

Dečka

12—14 let starega. sprejme v trgovino z mešanim blagom

I. Kranjc
p Borovnica.

Dobre upeljana restavracija Rosenbüchl

je zaradi rodbinskih razmer takoj na-prodaj pri Čonžeku. 1002 1-1

Mladenič

v 23. letu starosti išče službo organista in ako je potrebno, prevzame tudi službo cerkvenika. 1008 1-1

Več se izve v upravištvu „Slovenca“.

Učitelj

na deželi, ki ima manj plače nego stroškov, želi si v počitnicah kaj prislužiti. Za en mesec sprejme vsako dostojno opravilo najraje vendar mesto učitelja v kaki boljši hiši na deželi.

Ponudbe z naslovom: **Jan Slovan**, poste restante Ljubljana. 1007 2-1

Slaznemu občinstvu si usojam naznaniti, da se preselim z dnem **5. avgustom t. l.** iz dosedanje gostilne pri „Zajcu“ na **Rimski cesti št. 4** na

1001 3-1

Rimsko cesto št. 24

to je na vogalu Rimske-, Bleiweisove- in Tržaške ceste nekda pri „Jagru“.

Ob tej priliki se najpristnejše zahvaljujem vsem častitim mojim gostom in odjemalcem posebno mojim stalnim blagim gostom kakor častitemu omizju na „Kliniki“, „Glazbenej Matlici“, „Sokolu“, „Merkur-ju“, „Slavcu“ itd., ter jih uljudno prosim še za nadaljni obisk ozir. odjemanje in se splošno priporočam slavnemu občinstvu za blagohotno naklonjenost, ker se bodem po celaj zmožnosti potrudil v moji popolnoma na novo opremljeni restavraciji z najboljšo postrežbo poslužiti, kakor z najboljšim pristnim vinom razne vrste, izbornim pivom, gorkim in mrzlim jedlom po najnižji ceni. Na razpolago bodem imel več pripravnih sob za Klube, društvene seje i. t. d. v zabavo tudi billard ter vse druge dovoljene igre kakor tudi **prijeten senónat vrt.**

Točilo se bode sledeče vino:

Istrijsko rumeno	liter	32 kr.
Bizeljsko rudeče	„	36 „
Dolenjski cviček	„	44 „
Goriška rebulja	„	48 „
Refoško	„	48 „
Završko	„	48 „
Jeruzalemsko iz leta 1895	„	60 „
Ljutomersko iz leta 1887	„	80 „
Klosterneuburško štiftsko, belo	„	80 „

Vsa ista vina oddajam tudi v sodcih po najnižji ceni.

Nadalje imam na razpolago naslednja vina v butijkah:

Kahlenberško	iz leta 1908
Gewürztraminer	1882
Franzhäuser	1882

Klosterneuburško in konventno vino vsa iz samostanske kleti štift v Klosterneub.

Nadalje imam: Ljutomerski biser iz leta 1887

Jeruzalemsko iz leta 1895

Vipavski „Zelen“

Vöslowsko, Grumpoldskirchsko

Lissa belo, Grško črno iz sušenega grozdja

Pelinkovec, Champanjec i. t. d.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec
restavrater.

Naznanilo!

V zvezi z izborno zmožno tvrdko sem v položaju

dobre in po ceni

prodajati konfekcijsko blago za gospode in gospe. 1005 3-1

Vabim torej p. n. občinstvo k obilnemu nakupu

O. Bernatović.

Pri Črnem orlu.

P. T.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem prevzel „Vospersnikovo“ restavracijo v Gosposki ulici št. 3, katero bom nadalje vodil pod imenom

Restavracija Pri črnem orlu.

Točil bodem izborno Steinfeldsko marčno pivo iz pivovarne bratov Reinighaus v Gradcu, dalje pristen cviček iz Gadove peči, Ljutomerčana, Refoško, Rizling i. t. d.

Postregel bom nadalje slavnemu občinstvu z izborno in ceno kuhinjo.

K mnogobrojnemu obisku vabita najuljudneje

991 6-2

Ana in Stefan Miholič.

Pri Črnem orlu.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 227